

บทบรรณาธิการ

มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านคาดการณ์ว่า ไวรัสโควิด-19 ซึ่งกำลังระบาดอยู่ทั่วโลกขณะนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้คนแม้ในปัจจุบันเท่านั้น แต่ในอนาคต มนุษย์น่าจะต้องปรับตัวและยอมรับการดำรงอยู่ของไวรัสดังกล่าวต่อไปจนกว่ามนุษยชาติจะสร้างวัคซีนขึ้นมา การที่ชีวิตเราจะกลับเป็นปกติเสมือนว่าโรคร้ายไม่เคยเกิดขึ้นจึงเป็นไปได้ยาก วารสารวรรณวิทัศนฉบับที่อยู่ในมือของผู้อ่านทุกท่านนี้นับว่าเสร็จสมบูรณ์ในช่วงเวลาที่เป็นภัยพิบัติของมวลมนุษยชาติซึ่งทุกคนทำงานกันที่บ้านผ่านออนไลน์ แม้การเปลี่ยน “พื้นที่” โดยเฉพาะการสอน การประชุม อาจสร้างบรรยากาศการทำงานที่หลายท่านไม่คุ้นเคยอยู่บ้าง แต่การที่ยังมีงานอยู่นั้นถือเป็นโชคอย่างหนึ่ง เพราะคงปฏิเสธมิได้ว่า ยังมีผู้ประสพภัยอีกมากที่ได้รับความทุกข์ยากทั้งกายและใจอันเนื่องมาจากไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้เลี้ยงชีพ ทำให้เกิดความเครียดตามมาอย่างเลี่ยงไม่ได้

ท่ามกลางสภาวะเช่นนี้ มุมมองเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้ประคองสติให้ผ่านโรคร้ายนี้ไปได้ น่าสังเกตว่า ชื่อไวรัส “โควิด” บังเอิญมีเสียงพ้องกับศัพท์ในภาษาสันสกฤต “โควิท” แปลว่า “ผู้รู้เรื่องโค, คนเลี้ยงวัว” วารสารฉบับนี้จึงนำคำทั้งสองมาเชื่อมโยงกัน กลายเป็นชื่อฉบับว่า “โควิท-โควิด” คำว่า “โค” ในภาษาสันสกฤตมีหลายความหมาย เช่น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ม้า น้ำ ดวงตา ฯลฯ เหล่านี้เป็นของสำคัญทั้งหมด เนื่องจากวัวเป็นสัตว์สำคัญของชาวอารยันมาแต่โบราณ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาด้วย มีนิทานนางโคสุรกี แม้วัชสารพัตติกที่เป็นเหตุแห่งความขัดแย้งระหว่างฤๅษีลชชีรกับท้าววิศวามิตรก่อนจะออกบวชเป็นฤๅษี นักนักฤๅษีศาสตร์อินเดียบางท่านวิเคราะห์ว่า คำว่า ทริพย์ (ส. ทรวุย) แท้จริงแล้วมาจากธาตุ ทฺรฺ แปลตามรูปศัพท์ว่า “สิ่งที่วิ่งไป” หมายถึงวัว แสดงว่าคนอินเดียโบราณมองว่าวัวเป็นทริพย์ชนิดอย่างหนึ่ง แม้แต่คำว่า เมธา ซึ่งแปลว่า “ปัญญา” เดิมก็มีความหมายว่า “ไขมัน” ในที่นี้เป็นไขมันของวัว เป็นของดีที่พราหมณ์จะได้กินในเวลาประกอบ

ยัญพิธี ส่วนภาษาไทยจะใช้สำนวนว่า “หวัะหิ” สื่อถึงคนเก่ง คนมีปัญญา จะเห็นว่าสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกับความฉลาดนั้นเป็นของที่ขึ้นและมันเช่นกัน

“โค” ในภาษาสันสกฤตมีความหมายอีกอย่างหนึ่งว่า “ถ้อยคำ” เพราะฉะนั้น คำว่า “โควิท” จึงแปลได้อีกความหมายหนึ่งว่า “ผู้รู้ถ้อยคำ” หรือ “ผู้ฉลาดในถ้อยคำ” ดังจะเห็นได้จากบทความทุกเรื่องในวารสารฉบับนี้ซึ่งสะท้อนความเป็น “โควิท” ของผู้เขียนบทความทุกท่านได้เป็นอย่างดี ในฉบับ “โควิท-โควิด” นี้ประกอบด้วยบทความจำนวนทั้งสิ้น 8 เรื่อง ภาพรวมของวารสารฉบับนี้จึงสะท้อนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวรรณกรรมไทยได้อย่างรอบด้าน

เป็นที่รู้กันทั่วไปว่า เสียงเป็นหน่วยทางภาษาที่สัมพันธ์กับการรับรู้และเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ บทความ 2 เรื่องจะทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของเสียงในภาษาที่ร่วมตระกูลกับภาษาไทย คือ ภาษาลาวและภาษาไทยเงิน ได้แก่ บทความเรื่อง “ระบบวรรณยุกต์และการแปรกับการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ในภาษาลาว (น้ำบั่ว)” ของ พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล และบทความเรื่อง “การเปรียบเทียบเสียงปฏิภาคระหว่างภาษาไทเขินที่เขียงตุงกับภาษาไทเขินที่เขียงไหม” ของ อรพัช บวรรักษา และวิราพร หงษ์เวียงจันทร์ การวิเคราะห์และเปรียบเทียบเสียงในบทความทั้ง 2 เรื่องชี้ให้เห็นว่า ภาษาที่ได้ชื่อว่าเกี่ยวข้องกับภาษาไทยก็มีความซับซ้อนอยู่บนพื้นฐานของความหลากหลายไม่น้อยไปกว่าภาษามาตรฐานในสังคมไทย นับเป็นบทความที่จะขยายมุมมองเกี่ยวกับภาษาไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีบทความที่แสดงการศึกษาภาษาที่สะท้อนความคิด บางครั้งความคิดนั้นก็ประหนึ่งภูเขาน้ำแข็งที่ยังลึกละอ้อยอยู่ในใจโดยที่ผู้ใช้ภาษาไม่รู้ตัว ดังจะเห็นได้จากบทความเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับภาพตัวแทนบุคคลพันโทในวาทกรรมสนับสนุนบุคคลพันโทในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” ของ นครินทร์ ลำเภพล และศิริพร ภักดีผาสุข และบทความเรื่อง “กลวิธีทางภาษาในการแสดงวาทกรรมการชูของผู้พูดภาษาไทย: กรณีศึกษาคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน” ของ พรหมมินทร์ ประไพพงษ์ และณัฐพร พานโพธิ์ทอง บทความทั้ง 2 เรื่องอาจช่วยตอบคำถามได้ว่า การมีความผิดหรือไม่มีความผิดสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่พบในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

บริบทข้ามวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นการแปลหรือการสอนก็มีบทบาทสร้างปรากฏการณ์ทางภาษาที่น่าสนใจด้วยเช่นกัน ดังที่ปรากฏในบทความเรื่อง “*รูปภาษาที่เกิดจากการแปลหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาเกาหลีในบทบรรยายละครโทรทัศน์เกาหลีเป็นภาษาไทย*” ของ จุยอง คิม น่าสนใจว่า ในขณะที่ภาษาไทยมีมุมมองที่ไม่เป็นแง่บวกต่อประโยคกรรมวาจก การทำบทบรรยายภาษาไทยให้คนไทยอ่านแล้วเข้าใจจะมีวิธีจัดการปัญหานี้อย่างไร ส่วนบทความเรื่อง “*การปรับแก้การสนทนาในแบบเรียนสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนต่างชาติ*” ของ นริศา ไพเจริญ นำเสนอการวิเคราะห์และอภิปรายการปรับแก้การสนทนาอันเป็นกลวิธีการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติวิธีหนึ่ง ประเด็นสำคัญ คือ วิธีนี้ยังเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยชาวต่างชาติมากน้อยเพียงใด ผลการวิเคราะห์อาจนำไปสู่การพัฒนาตำราสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติต่อไปได้

นอกจาก “โค” ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ในบทความทางภาษา ยังมี “โค” ในบทความทางวรรณกรรมอีก 2 เรื่องที่แสดงอุดมคติบางประการอีกด้วย บทความเรื่อง “*ราวณะในปถมจรรย์ของวิมลสุริ: ตัวละครปรักษ์ตามแนวคิดศลาภาปุรุषะ*” ของ บุณทริกา บุญญ และชานบีวิช ทัดแก้ว นำเสนอการวิเคราะห์ราวณะหรือทศกัณฐ์ในวรรณคดีสำคัญของศาสนาเชน ผู้อ่านจะได้เห็นวิธีการเล่าตำนานพระรามอีกแบบหนึ่งซึ่งทำให้ราวณะกลายเป็นวีรบุรุษที่ไม่ได้เป็นคู่ตรงข้ามกับพระราม และบทความเรื่อง “*พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: ความสัมพันธ์ด้านสวัสดะคำสอนกับหลักพุทธจริยธรรม*” ของ กาญจนา ต้นโพธิ์ ชี้ให้เห็นความสำคัญของพระบรมราโชวาทในฐานะวรรณกรรมคำสอนที่อธิบายได้ด้วยหลักจริยศาสตร์ในพุทธศาสนา กล่าวได้ว่า หากบทความที่วิเคราะห์ภาษาทั้ง 6 เรื่องข้างต้นมีเนื้อหาเป็นไปในทาง “โลกียะ” ในความหมายว่า “เกี่ยวกับโลก” การนำแนวคิดทางศาสนามาอธิบายวรรณกรรมในบทความอีก 2 เรื่องในนี้ก็นับเป็น “โค” ในระดับ “โลกุตระ” หรือ “เหนือโลก”

ขอขอบพระคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ตัดสินใจส่งบทความมา
พิจารณาตีพิมพ์ด้วยเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสารวรรณวิทัศน์เสมอมา ขอขอบคุณ
คณะทำงานทุกท่าน กองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ และเจ้าหน้าที่
อีกหลายท่านที่ได้ร่วมแรงร่วมใจจัดทำวารสารจนกระทั่งเผยแพร่ได้ทันกำหนดเวลา
แม้ในสถานะที่หาโอกาสพบกันได้ยากมากเช่นนี้ สุดท้าย ขอเป็นกำลังใจให้ผู้อ่าน
ทุกท่านมีสุขภาพแข็งแรง มีร่างกายและแรงใจที่เข้มแข็ง ฝ่าฟันวิกฤติโรคระบาดนี้
ไปได้ด้วยดี

นาวัน โษกรณัญญ